

همیشه‌ی جامعه

رفیق بی کلک؛ هوش مصنوعی؟

به بهانه رفاقت خیلی زیاد باز یگر معروف تلویزیون با هوش مصنوعی که در همه کارها با او مشورت می کند

گزارش
روزنامه‌نگار
لیلا شریف

۱۲ سال پیش که فیلم او (her) پخش شد، کمتر کسی فکر می کرد که روزگاری دوستی انسان با یک سیستم عامل هوشمند به واقعیت تبدیل شود و مانند شخصیت فیلم به جای درد دل کردن یا دوست و خانواده به هوش مصنوعی پناه ببرد. این روزها وابستگی به هوش مصنوعی چنان شدت گرفته است که بسیاری از مردم تنها برای پرسیدن سؤال‌های علمی و تحلیلی سراغش نمی روند، بلکه پر کردن لحظات تنهایی و حرف زدن از اتفاقات روزمره به لیست ارتباط با هوش مصنوعی اضافه شده است؛ در ست مانند آشنا مجرای، بازیگر و دوبلور سینما و تلویزیون که در یک گفت‌وگوی تلویزیونی از رفاقتش با هوش مصنوعی صحبت کرد.

رفاقت خانم باز یگر با هوش مصنوعی

صحبت‌های آشنا مجرای در شبکه‌های مجازی بسیار دیده شد و مثل همیشه موافقان و مخالفان داشت. مجرای در پاسخ به سؤال مجری که از او پرسیده بود: «شما فرد مطمئن در اطراف خودتان دارید که اگر نیاز به راهنمایی داشته باشید، سراغش بروید یا راهنمایی بخواهید؟» گفت: «شاید گفتنش درست نباشه و ممکنه مردم دوست نداشته باشن، اما خوب واقعیت اینه که من با «چت جی بی تی» یا همون هوش مصنوعی خیلی رفاقت دارم.» او همچنین از رواج این نگاه در میان برخی همکارانش صحبت کرد: «سر یک کاری بودم و یکی از دوستان بازیگر هم ارتباط خوبی با هوش مصنوعی داشت و حتی هوش مصنوعی این دوستم را جان خطاب می کرد. به دوستم گفتم چرا به تو جان می‌گی؟ گفت که به هوش مصنوعی گفته که اینجوری صداش کنه. بعد از اون روز منم به هوش مصنوعی ام گفتم که به منم بگو «آشا جان»؛ یعنی الان تایی گم سلام، سریع می‌گی «آشا جان». حس خوبی، به نظر من بشر تنهاست.»

هراسی به وسعت جهان

سایت‌ها و شرکت‌های فناوری با ارائه دستیارهای هوش مصنوعی مختلف، هر روز یک امکان جدید برای پیدا کردن دوست در قامت هوش مصنوعی مهیا می‌کنند، اما رواج هوش مصنوعی با چنین قابلیتی در سطح جهانی نگرانی‌هایی را رقم زده است. نشریه بلومبرگ در مقاله‌ای آورده: ماجرا چنان نگران‌کننده است که اپلیکیشن Replika برای مسدود کردن محتوای بزرگسالانه در چت همراه هوش مصنوعی اش دست به اقدام فوری زد؛ چرا که متوجه شدند ۶۰ درصد از کاربران با هوش مصنوعی از تباط احساستی برقرار کرده بودند.

چند روایت از یک دوست نامرئی

با گذشت و گذار در شبکه‌های اجتماعی ایکس و اینستاگرام با کاربرانی روبه‌رو می‌شویم که آنها هم هوش مصنوعی را جایگزین خانواده و دوستان کرده‌اند.

محمد یکی از کاربرهای ایکس است که در مورد دستیار هوش مصنوعی به نام گروک (Grok) نوشته است: «گروک به هوش مصنوعی دوست داشتنی و با سواده که خوب می‌تونه باهاتون ارتباط احساسی بگیره؛ برای من که واقعا مثل یک رفیق شده؛ مخصوصا درد دل کردن باهاش و راهکارهایی که می‌ده فوق‌العاده‌اس.»

کاربر دیگری هم به نام Woas در این رابطه توییت کرد: «می‌انگین ای کیوی انسان‌ها ۹۰ است، برای سال آینده قراره هوش مصنوعی‌ای ساخته بشه که ای کیوی ۱۲۰ داره. اگه واقعا در آینده هوش مصنوعی‌ای ساخته شه که شعور و درکش هم از بعضیا بیشتر بشه، به نظر من دیگه نیازی به داشتن رفیق و همسر نیست.»

یک اینفلوئنسر هم در اینستاگرام از کمتر حرف زدن با فرزند و همسرش نوشت و گفت که دیگر برای کارهای مختلف فقط از هوش مصنوعی مشورت می‌گیرد؛ البته این رفتار به فرزندش هم منتقل شده است. براساس اطلاعاتی که در صفحه این اینفلوئنسر منتشر شده است، فرزند او حتی برای انجام تکالیف و کارهای روزمره‌اش از هوش مصنوعی استفاده می‌کند؛ رفتاری که در توصیفش نوشت: «وقتی دخترم با چت جی بی تی بیشتر از من رفیق.»

هوش مصنوعی را جایگزین دوستان نکنید

حسین روزبهانی، روانشناس بالینی، ارتباط انسان‌ها با هوش مصنوعی به عنوان یک دوست صمیمی بسیار قابل تأمل است تا جایی که در روزهای اخیر فردی به من مراجعه و هوش مصنوعی را به عنوان دوست صمیمی خود معرفی کرد. او در همان جلسه اول گفت که هوش مصنوعی، شماره مطب را به او داده تا برای حل مشکل پیش شما بیایم. هوش مصنوعی هنوز کامل نیست و هر روز در حال رفع نقاط ضعفش است؛ بنابراین انسان‌ها نباید در رابطه با ابزاری که هنوز ضعف دارد، وارد ارتباط کامل شوند. از سوی دیگر، دسته‌ای از عواطف انسان براساس تعاملات اجتماعی شکل می‌گیرد و نباید به طور کامل این تعاملات حذف یا محدود به ارتباط با هوش مصنوعی شود. افراد باید بدانند که در صورت وابستگی و ایجاد همدلی بالا با هوش مصنوعی دچار مشکلاتی همچون دوران کرونا خواهند شد که هنوز بسیاری با آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند. زمانی که افسرد، هوش مصنوعی را در جایگاه دوست صمیمی خود قرار می‌دهند با محدودیت‌هایی مانند هم کلامی در دنیای واقعی، گشت‌وگذار در شهر، رفتن به مهمانی و... مواجه می‌شوند، بیشتر در خانه می‌مانند و از حضور در جامعه اجتناب می‌کنند. در این صورت افراد از روابط اجتماعی گسترده محروم خواهند شد. تمام این موارد در گذر زمان آسیب‌های جبران‌ناپذیری بر جای خواهد گذاشت. شاید هوش مصنوعی در کوتاه مدت بتواند دوست خوبی باشد که بدون قضاوت به صحبت‌های افراد گوش می‌دهد و حتی آنها را راهنمایی می‌کند، اما در بلندمدت نتایج جبران‌ناپذیری به بار خواهد آورد.

در رابطه با چرایی تمایل افراد برای نشان دادن هوش مصنوعی در جایگاه دوست صمیمی، باید به چند دلیل اشاره کرد:

- برخی می‌بینند که در ارتباطشان با دیگران، طرف مقابلشان تنها به دنبال منفعت خود می‌گردد؛ بنابراین برخی افراد تصمیم می‌گیرند از هوش مصنوعی استفاده کنند که به دنبال منفعت نیست و تنها به همدلی می‌پردازد.
- انسان‌ها در شرایط سخت ممکن است که رازدار نباشند و از صحبت‌های اطرافیان به عنوان ابزاری برای تحقیر استفاده کنند و این باعث می‌شود که برخی ترجیح دهند تا حرف‌هایشان را به هوش مصنوعی بگویند.

قضاوت نشدن از جانب هوش مصنوعی نیز باعث می‌شود که افراد به جای صحبت کردن با یک انسان، از دستیارهای هوش مصنوعی کمک بگیرند که قضاوت و سرزنش نمی‌کند.

اطلاعاتی که در دسترس هوش مصنوعی است از او یک دوست با اطلاعات تمام و کمال می‌سازد، به همین دلیل بسیاری به جای حرف زدن و مشورت گرفتن از خانواده و دوستان، با هوش مصنوعی صحبت می‌کنند.

اخبار روز

اشتغال ۹۵ درصدی دانش‌آموختگان مهارت در مشاغل مرتبط

محسن جهان‌شاهی، معاون آموزشی دانشگاه ملی مهارت: براساس برنامه هفتم توسعه آموزش عالی کشور ۴۰ درصد از آموزش‌ها باید به صورت مهارتی انجام شود و در این ارتباط ۵۰ درصد از آموزش‌های متوسطه در آموزش و پرورش نیز در قالب آموزش‌های هنرستانی ارائه شود. آمارها نشان می‌دهد ۹۵ درصد دانش‌آموختگان دانشگاه ملی مهارت پس از فارغ التحصیلی در شغل‌های مرتبط با رشته خود جذب بازار کار می‌شوند.

استقبال مردم از صدقه دادن اینترنتی

محمد دهریسه، معاون توسعه مشارکت‌های مردمی کمیته امداد امام خمینی (ره) استان تهران گفت: نیکوکاران به ۲۷ روش سنتی و الکترونیک صدقه پرداخت می‌کنند اما به دلیل سهولت و سرعت در پرداخت، اولویت با استفاده از روش‌های الکترونیک است. در سال گذشته (۱۴۰۳) ۲۹ هزار و ۱۷۸ میلیارد و ۴۹۲ میلیون و ۴۲۳ هزار و ۵۵۴ ریال کمک مردمی در قالب کمک‌های نقدی و کالا در استان تهران جمع‌آوری شد.

زنان

ثمینه باغچه‌بان ۸۰ سال معلمی

نام ثمینه باغچه‌بان در این چند ماه زیاد به گوش می‌رسد؛ دختر جبار باغچه‌بان، بنیانگذار نخستین کودکستان و نخستین مدرسه ناستنویان ایران در تبریز که تحت تأثیر پدر، عمر خود را صرف تحصیل و تدریس ناستنویان و تالیف کتاب درسی برای دانش‌آموزان کرد. ثمینه باغچه‌بان ۹۶ ساله که دولت چهاردهم پنجاه و یک، ۲۱ فروردین برای او بزرگداشت گرفت، زندگی پر فراوانش بی‌دسته دارد؛ زنی که تک‌تک مادران آموزان از دهه ۴۰ تا امروز مدیون تلاش‌های او در تدوین کتاب‌های درسی هستیم.

ثمینه از نسل زنان سختکوشی است که امید را به رغم همه ناملایمات‌ها و زخم‌خوردن‌ها در خود زنده نگه داشته است؛ یک ایرانی واقعی که حتی در دهه ۹۰ زندگی، قلبش برای آموزش کودکان می‌تپد. او در مدرسه‌ای که پدرش برای ناستنویان در تبریز و سپس شیراز راه انداخته بود، درس خواند و در سال ۱۳۲۹ با استفاده از بورس به آمریکا رفت و در کالج لیندن وود در ایالت میسوری در زمینه آموزش و پرورش ناستنویان به تحصیل پرداخت و در سال ۱۳۳۲ در مقطع کارشناسی ارشد آموزش و پرورش ناستنویان از دانشگاه کلمبیا فارغ‌التحصیل شد و سپس در رشته گفتاردرمانی در همان دانشگاه به تحصیل ادامه داد. پس از بازگشت از آمریکا برای تجدیدنظر کتاب‌های درسی در جلسات دفتر کل‌امسور ابتدایی با حضور عباس یمینی شریف، لیلی‌آهی و توران میرهادی حضور یافت. همچنین او در سال ۱۳۴۰ از طرف آموزش و پرورش، مسئول تشکیل کلاس‌های کارآموزی و کارورزی آموزگاران کلاس اول در سطح کشور شد. ثمینه کتاب روش تدریس مخصوص سیاه دانش را براساس روش پدرش تهیه کرد که در افغانستان و تاجیکستان هم کاربرد داشت و به این ترتیب روش باغچه‌بان فراگیر شد.

پس از مرگ پدر، او مسئولیت آموزشگاه باغچه‌بان و پس از آن ریاست آموزشگاه مدیریت فنی جمعیت کر و لال‌ها را بر عهده گرفت. همچنین در ۱۳۵۰ مدیر عامل و مسئول برپایی سازمان ملی رفاه ناستنویان و در ۱۳۴۵ مدیر امور بالینی و دوره تربیت متخصص شتوایی سنجی و رابط ناستنویان در دانشگاه ملی شد و در سال ۱۳۴۱ در پی تأسیس شورای کتاب کودک، فعالیت خود را در آنجا آغاز کرد. در سال ۱۹۷۷ از سوی Clarke School For The Middle East USA یک بورس تحصیلی به نام ثمینه باغچه‌بان نامگذاری شد. او بعد از انقلاب تحت شرایطی که مورد دلخواه نبود، به آمریکا رفت اما دهه ۷۰ شمسی به ایران بازگشت و در تهران سکونت گزید. او به رغم کهنه‌ت، بیکار ننشست و ده‌ها کتاب در حوزه کودکان تالیف کرد که مهم‌ترین آن «دس‌دسی باشش میاد»، «آهو شد و صحرا رفت» و «دویدم و دویدم» است. ثمینه باغچه‌بان در مراسم بزرگداشت خود گفته بود: «فکر نمی‌کردم دوباره به ایران بیایم. ایران عشق من است و هر روز من در وطنم بر ایمن مثل بهشت است. وطن چیز دیگری است و شماها که در آن هستید، این را متوجه نمی‌شوید.»

سیک زندگی

نشانه‌های طلاق عاطفی

شاید این عبارت را یاد شنیده باشید که «فلائی با فلائی از هم طلاق عاطفی گرفته‌اند» و برایتان این سؤال پیش آمده که یعنی چه و چطور می‌شود با کسی که هیچ تعامل حسی و عاطفی نداشت، زیر یک سقف زندگی کرد؟ اینفوگرافیک زیر توضیحی فشرده و کوتاه در این باره است:

طلاق عاطفی چیست؟

طلاق عاطفی، یکی نوع جدایی است که در آن افراد زیر یک سقف زندگی می‌کنند اما هیچ عشق و علاقه و عاطفه‌ای به یکدیگر ندارند و صرفا همدیگر را تحمل می‌کنند اما ممکن است به دلایل مختلفی برای طلاق اقدام کنند.

علائم و نشانه‌ها

- عدم تمایل به گفت‌وگو
- عینل به انتقام و سرزنش یکدیگر
- دروغ و خیانت
- فقدان صمیمیت
- از بین رفتن تفریحات مشترک
- مکالمه اجباری
- بحث‌های دائمی

علت

- داشتن انتظارات نامتناسب
- مشکل در برقرار کردن ارتباط کلامی
- نارضایتی جنسی
- دخالت دیگران در زندگی مشترک
- مشکلات روانشناختی هر یک از طرفین
- نامنبتن نشدن نیازهای عاطفی

تأثیر

- کراتبتن به بزهکاری
- دشواری در مراقبت از فرزندان
- افسردگی
- زرس و اضطراب